

نام درس: کارآموزی : کارآموزی بهداشت باروری. مادر و کودک و تنظیم خانواده

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: عملی

تعداد ساعت: ۱۰۲ ساعت

مقطع: کارشناسی مامایی

دروس پیشنیاز: بهداشت ۳ و ۴

شرح درس:

در طول این کارآموزی دانشجویان در جهت کسب توانایی در زمینه ی مشاوره مادر و خانواده ، آموزش بهداشت و راهنمایی و کمک به مادر ، خانواده و گروههای آسیب پذیر آماده میشوند

هدف کلی:

- ۱- کسب توانایی در انجام مشاوره با مادر و خانواده
- ۲- کسب توانایی در انجام آموزش بهداشت به مادر ، خانواده و جامعه (آموزش فردی و یا گروهی)
- ۳- کسب توانایی در انجام امور مربوط به معاینه ی مادران
- ۴- کسب توانایی در انجام امور مربوط به معاینه ی کودکان
- ۵- کسب توانایی در راهنمایی و کمک به مادر ، خانواده و گروههای آسیب پذیر

اهداف اختصاصی: در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود:

حیطه شناختی

- ۱- اصول آموزش بهداشت به مادر ، خانواده و جامعه (آموزش فردی و یا گروهی) را بداند
- ۳- موارد در انجام امور مربوط به معاینه ی مادران بیان کند.
- ۴- موارد لازم در انجام امور مربوط به معاینه ی کودکان را کامل شرح دهد
- ۵- موارد مورد نیاز در راهنمایی و کمک به مادر ، خانواده و گروههای آسیب پذیر بیان کند.

حیطه نگرشی

۱. با مربیان، مددجویان و تیم درمانی در محیط کار به طرز مناسب ارتباط برقرار نمایند.
۲. به موقع نیازهای اساسی مددجویان را برطرف نموده و در محدوده فعالیت خود داوطلبانه وظایف را به عهده بگیرند.
۳. با مراجع ارتباط کلامی و غیر کلامی برقرار کنند.
۴. برای استفاده از روشهای پیشگیری از بارداری در مراجع ایجاد انگیزه کنند.
۵. قدرت ابتکار و خلاقیت در برنامه ریزی و مهارت های پرستاری را داشته و کارها را با نظم و ترتیب و به موقع به اتمام برسانند.
۶. پیشنهادها و انتقادات اساتید و تیم درمانی را مشتاقانه پذیرفته و در موارد لزوم تقاضای راهنمایی نمایند.
6. سعی در جلب اعتماد بیمار در بخش نموده و با آنها ارتباط کلامی و غیر کلامی صحیح برقرار نمایند

حیطه مهارتی

- ۳- از مراجع شرح حال صحیحی بگیرند.
- ۴- از مراجع معاینه فیزیکی به عمل آورند.

- ۵- مزایا- معایب- نحوه مصرف و میزان موثر بودن روشهای پیشگیری از بارداری را بطورمختصر شرح دهند.
- ۶- باورهای غلط مراجع درمورد روشهای پیشگیری از بارداری را شناسایی و آنها را اصلاح نمایند.
- ۷- به مراجع در انتخاب آگاهانه یک روش پیشگیری از بارداری کمک کنند.
- ۸- به سوالات مرجع درمورد روش پیشگیری از بارداری انتخاب شده پاسخ مناسب داده و آموزشهای لازم را بدهند.
- ۹- آزمایشات لازم برای استفاده از روشهای پیشگیری از بارداری را درخواست کنند.
- ۱۰- زمان مراجعات بعدی را مشخص و در پرونده ثبت نمایند.

اقدامات لازم برای گذاشتن IUD:

- ۱- جهت گذاشتن IUD با مراجع مشاوره نمایند.
- ۲- درمورد انواع IUD - موارد استعمال - عدم استعمال و عوارض آن به مراجع آموزش دهند.
- ۳- مراحل گذاشتن IUD را شرح داده و آنها بصورت عملی بطرز صحیحی انجام دهند.
- ۴- اقدامات قبل و بعد از گذاشتن IUD را شرح دهند.
- ۵- پرونده مراجع را تکمیل نموده و زمان مراجعات بعدی را مشخص نمایند.
- ۶- موارد پیگیری و علائم خطر را برای مراجع شرح دهند

ب) بهداشت کودک:

- ۱- با مادر و کودک ارتباط صحیحی برقرار نمایند.
- ۲- برای کودک پرونده بهداشتی تشکیل دهند.
- ۳- اهمیت تغذیه انحصاری با شیر مادر- مزایا و روش صحیح شیردهی و راههای حفظ و تداوم آنها به مادر آموزش دهند.
- ۴- رژیم غذایی مادر شیرده را مورد بررسی و آموزشهای لازم را به مادر بدهند.
- ۵- راههای پیشگیری- درمان- مراقبت و مشکلات شایع شیردهی (ماستیت- شقاق-آبسه) را به مادران شیرده آموزش دهند.
- ۶- روش جمع آوری و نگهداری شیر را به مادرانیکه ساعتی در روزاز کودک خود جدا می شوند را آموزش دهند.
- ۷- شیرخواران نیازمند به تغذیه مصنوعی را شناسایی کرده و نحوه صحیح تغذیه با شیر خشک را به مادران آموزش دهند.
- ۸- نحوه شروع و تهیه تغذیه تکمیلی و مشکلات مربوط آنها به مادران آموزش دهند.
- ۹- نحوه شروع و استفاده از مکملها را به مادران آموزش دهند.
- ۱۰- اهمیت پایش رشد کودک و ارتباط رشد با تغذیه و بیماریها را به مادر آموزش دهند.
- ۱۱- معیارهای پایش رشد کودک (تغییرات وزن- قد و دورسر) را بررسی و نمودارهای آنها ترسیم و تفسیرنمایند.
- ۱۲- اختلالات رشد کودک را تشخیص داده و اقدامات لازم(آموزش-ارجاع و پیگیری) را انجام دهند.
- ۱۳- کودکان نیازمند به مراقبت ویژه را بر اساس دستورالعمل مربوطه تشخیص و اقدامات لازم را انجام دهند.
- ۱۴- دهان و دندان کودک را معاینه کند و اقدامات لازم(آموزش- ارجاع و پیگیری) را انجام دهند.

ج) واکسیناسیون:

- ۱- در استفاده از واکسن ها به نگهداری آن در زنجیره ی سرد توجه نماید
- ۲- به هنگام انجام واکسیناسیون اصول اسپتیک رو رعایت نماید
- ۳- واکسن ها را بطرز صحیح تجویز و تزریق نماید
- ۴- برای کودکانی که به موقع واکسن دریافت نکرده اند بدرستی برنامه ریزی نماید
- ۵- موارد منع واکسیناسیون را تشخیص دهد

د) مراقبت‌های بارداری و پس از زایمان:

- ۱- پرونده مادر باردار را تنظیم و تکمیل نمایند.
- ۲- مراقبت‌های روتین مادر باردار را بدرستی انجام دهند.
- ۳- سن دقیق بارداری و زمان احتمالی زایمان را بر اساس روش‌های مختلف تعیین نمایند.
- ۴- آزمایشات روتین بارداری را درخواست نموده و بتواند آنها را تفسیر نمایند.
- ۵- معاینات شکمی را جهت بررسی سلامت جنین- تشخیص سن حاملگی- پرزانتاسیون جنین و سمع صدای قلب جنین و بطرز صحیحی انجام دهند.
- ۶- مراقبت‌های بارداری مادران با حاملگی پرخطر (مادران دیابتی- مبتلا به پرفشاری خون-بیماران کلیوی و) را بطرز صحیحی انجام داده و آنها را پیگیری کنند.
- ۷- علائم شایع در دوران بارداری را برای مادر شرح داده و روش‌های بهبود و درمان آنها را توضیح دهند.
- ۸- قرص‌های تکمیلی دوران بارداری را به مادر تجویز کرده و نحوه مصرف صحیح آنها را شرح دهند.
- ۹- عوامل خطرزای دوران بارداری و نیز علائم شروع زایمان را برای مادر شرح دهند.
- ۱۰- آموزش‌های لازم در دوران بارداری (تغذیه- بهداشت فردی- بهداشت جنسی- بهداشت دهان و دندان و) را برای مادر توضیح دهند.
- ۱۱- در مورد تعداد مراجعات دوران بارداری و پس از زایمان برای مادر توضیح دهند.
- ۱۲- روش‌های پیشگیری از بارداری پس از زایمان و دوران شیردهی را برای مادر تشریح نمایند.
- ۱۳- مراقبت‌های روتین پس از زایمان را بطرز صحیحی انجام دهند.
- ۱۴- فرم‌های مربوطه به مراقبت‌های پس از زایمان را تکمیل نمایند.
- ۱۵- جلسات آموزش گروهی برای مادران در مورد مراقبت از خود (تغذیه، خواب، استراحت، بهداشت فردی، روابط جنسی، علائم خطر، تمرینات و ورزش‌های بارداری و آموزش‌های بعد از زایمان)
- ۱۶- حاملگی‌های پرخطر را تشخیص داده و اقدامات لازم را انجام دهد

و) خدمات مشاوره

- ۱- در مشاوره تنظیم خانواده حضور داشته باشد
- ۲- قادر به انجام مشاوره تنظیم خانواده میباشد
- ۳- قادر به تهیه پمفلت یا بوکلت آموزشی تنظیم خانواده میباشد
- ۴- قادر به انجام مشاوره در زمینه ازدواج باشد
- ۵- قادر به انجام مشاوره در زمینه بارداری باشد
- ۶- قادر به انجام مشاوره در زمینه یائسگی باشد
- ۷- قادر به انجام مشاوره در زمینه ژنتیک باشد

فعالیت استاد: حضور و غیاب - پرسش‌های حین کارآموزی- تکالیف ارجاعی برای دانشجویان در خارج از کارآموزی - ارزیابی پایان ترم

شیوه تدریس: آرایه کیس - پرسش و پاسخ

وسایل کمک آموزشی:-

فعالیت دانشجو: حضور فعال در کارآموزی - پاسخ به سوالات علمی در کارآموزی- آرایه پاسخ به سوالات اعلامی در خارج از کارآموزی و تحویل پاسخ‌ها

تکالیف دانشجو: مطالعه مطالب مشخص شده به عنوان کنفرانس

جدول زمانبندی درس بهداشت مادر و کودک

ردیف	رئوس مطالب
۱	مراقبتهای دوران بارداری - مشاوره _آموزش
۲	مراقبتهای دوران بارداری با تاکید بر معاینات لئوپولد - ازمونهای سلامت جنین - معاینات فیزیکی معاینه دهان و دندان - مشاوره و آموزش
۳	آموزش انجام صحیح مراقبتهای ویژه دوران بارداری در مادران با حاملگی پرخطر (جداول مشخص شده در پرونده بارداری) براساس بوکلت مراقبتهای ادغام یافته سلامت مادران
۴	مراقبتهای قبل از بارداری - مراقبت بعد از زایمان -آموزش و مشاوره
۵	مراقبت کودک سالم - تشکیل پرونده -معاینات کودک
۶	مراقبت کودک - انجام پایش رشد کودک (اندازه گیری وزن - قد و دورسر) ، ترسیم و تفسیر نمودار آنها ، آموزش
۷	تغذیه انحصاری با شیر مادر- روش صحیح شیردهی و راههای حفظ و تداوم آن به مادر ، نحوه شروع و تهیه تغذیه تکمیلی و مشکلات مربوط به آن. آشنایی با نحوه شروع و استفاده از مکملها- تشخیص اختلالات رشد کودک و انجام اقدامات لازم (آموزش-ارجاع و پیگیری)
۸	آشنایی با انواع روشهای پیشگیری از بارداری (مزاها- معایب-اندیکاسیونها-کنتراندیکاسیونها- نحوه مصرف و میزان موثر بودن آنها)
۹	-آموزش مکانیسم اثر، موارد استعمال، عدم استعمال و عوارض IUD - آموزش مراحل گذاشتن IUD بطریقه استریل - آموزش اقدامات قبل و بعد از گذاشتن IUD
۱۰	پاپ اسمیر - معاینه پستان
۱۱	انجام واکسیناسیون کودک و زنان درسنین باروری- رعایت رنجیره سرد ، اصول اسپتیک برنامه ریزی برای کودکانی که به موقع مراجعه نکرده اند
۱۲	آشنایی با نحوه کار کردن با بوکلت ادغام یافته
۱۳	تکمیل پرونده باردار و بعد از زایمان
۱۴	مشاوره ژنتیک و ازدواج
۱۵	مشاوره یایسگی
۱۶	مشاوره بلوغ
۱۷	انجام مراقبت های بهداشتی و درمانی در مورد اسهال
۱۸	انجام مراقبت های بهداشتی و درمانی در مورد برفک
۱۹	انجام مراقبت های بهداشتی و درمانی در موردافت قند خون
۲۰	انجام مراقبت های بهداشتی و درمانی در مورد تب کودک
۲۱	انجام مراقبت های بهداشتی و درمانی در مورد بیماری تنفسی کودک
۲۲	نسخه نویسی
۲۳	غربالگری مادران باردار HIGH RISK
۲۴	مراقبتهای دوران بارداری - مشاوره _آموزش

منابع درسی:

درسنامه پزشکی پیشگیری اجتماعی، پارک، جان ادرت. آخرین چاپ

۲. روشها و فنون مشاوره، شفیع ابادی، عبدالله. آخرین چاپ

۳. اصول مهارتهای بین فردی، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

۴. آموزش بهداشت، رامانچاندرا، ل. آخرین چاپ

۵. بهداشت عمومی، رضوی و همکاران

۶. ارتباطات، دکتر محسنی. آخرین چاپ

۷. مهارتهای ارتباطات بین فردی در بهداشت باروری و تنظیم خانواده، گروه حمایت کشورهای صندوق جمعیت ملل متحد، ترجمه گروه

مرکز IEC وزارت بهداشت، مرکز اطلاعات، آموزش و ارتباطات جمعیت و تنظیم خانواده

۸. مفاهیم بنیادی و مباحث تخصصی در مشاوره، گلدارد، دیوید، ترجمه حسینیان، سیمین. آخرین چاپ

۹. برقراری ارتباط برای بهداشت، هابلی، جان-باهمکاری دفتر نمایندگی WHO

۱۰. تغییر دادن رفتارهای کودکان و نوجوانان، کرومبولتز، جان دی، کرومبولتز، هلن. آخرین چاپ

۱۱. منابع مربوط به دروس بارداری و زایمان و بیماریهای زنان. آخرین چاپ

۱۲. منابع مربوط به دروس بهداشت ۱ و ۲ و ۳ و اصول تغذیه و تغذیه درمانی مادر و کودک. آخرین چاپ